Каква виждаме днес Константинополската Патриаршия?

Дарко Джого, ставрофорен протойерей, доктор на богословските науки, професор в Православния богословски факултет «Свети Василий Острожки» на Университета в Източно Сараево

В една наскоро публикувана статия на сръбски език аз изказах една много проста мисъл, която се стори интересна на мнозина: «Фенер днес трябва да се възприема по-скоро като офис на Държавния департамент на САЩ, отколкото като поместна Православна Църква». Някои приятели и познати ми обърнаха внимание на голямата рязкост на изказаната позиция.

«Не е ли това прекалено строго съждение за една мъченическа Църква, която и сама съществува в не твърде благоприятни обстоятелства?» Ние живеем във време на постмодернистки контрасти: в културата на съвременното общуване от събеседниците често се иска определена «изисканост», склонност към евфемизми и двусмислени фрази, докато в рамките на публичния дискурс все по-често се чува невъобразимо нецензурна лексика. Ето защо аз предпочитам едно извънвремево обръщане към истината според определението на Аристотел: да говорим за това, че съществуващото е, а несъществуващото не е. Точно така и трябва да говорим. И тъй, въпросът за правилността на моего изказване лежи не в «нормалността» и «конвенциите», а в адекватността на казаното на истината.

Като какъв ни се представя Константинопол днес? Разбира се, моите приятели и познати, които все още се вълнуват от мненията и действията на Патриарх Вартоломей и другите фанариотски величия, ще предпочетат да представят Фенер така, както най-често го изобразяват другите: това ще е историята за древната катедра на свети апостол Андрей, за една поместна Църква, непрекъснато съществуваща вече две хилядолетия. Естествено, всеки, дори най-повърхностен познавач на църковната история на Православната Църква би могъл с право да възрази на почитателите на Фенер: все пак така никога и не е ставало ясно как константинополската катедра се отнася към твърде мътните страници на собствената си история, към времената, когато катедрата на Патриарх Вартоломей са заемали създатели на ереси?

Патриарх Вартоломей I

Свети апостол Андрей Първозвани. Книжна миниатюра, Византия, XII в.

Ако отговорът на този въпрос, да го кажем така, е просто отрицателен – в случай, че имаме предвид Несторий или Пир, то тогава по какъв начин днешният Фенер се отнася, да кажем, към патриарсите, заемали константинополския престол по времето между Флорентийския събор през 1439 г. и падането на Константинопол през 1453 г.? Интересна историческа перспектива ни предлага следният факт: въпреки че патриарх Генадий Схоларий след падането на Константинопол е скъсал окончателно с униатската политика на своите предшественици, самата катедра така и не е признала законността на решението на Руската Църква да се отдели от Константинопол по времето, когато той е поддържал унията с Рим. Са ли днешните константинополски патриарси наследници на онези, които са починали навремето в единство с Рим? Впрочем, може би днешната църковно-политическа линия на Фенер напълно съответства на онази позиция, според която днес тази катедра е легитимен наследник на патриарсите-униати.

Освен това, има още един фактор, свързан със същността и мисията на Фенер днес. За това говорят самите гърци. Това е мисията на опазването и разпространението на гръцката култура и гръцкия род (генос). Дори когато питам гърците, които твърде критично се отнасят към действията на патриарх Вартоломей, защо те не прекъсват общението си с хора, които противоречат на собствените си думи, те често ми отговарят, че са наясно с погрешността на политиката на Фенер, но смятат, че прекратяването на общението с него би означавало дезинтеграция на онзи гръцки свят, за когото Фенер е един от признаците на самоидентификация, един от центровете, а може и най-важният център на самоидентификацията на гърците.

Разбира се, една такава позиция е съвсем разбираема, но в този случай също така е очевидно и това, че не може да има никаква «Вселенска патриаршия», а има една «Всегръцка патриаршия». Готовността на Фенер да унищожи свободата на две славянски Църкви – сръбската Печка патриаршия и българската Охридска архиепископия през 1766-1767 г. по времето на Османската империя, свидетелства, че този слой от неговата идентификация в течение на няколко века е един твърде важен ключ към тълкуването на определени процеси и процедури. Разбира се, днешният Фенер е склонен не само към селективен подбор на фактите (например по отношение на историята на предоставянето на автокефалията на славянските Църкви, забравяйки, че самият той се е опитвал напълно да ликвидира тези Църкви), но и към определен език («Църква-майка» – «Църква-дъщеря»). И тъй, тази всегръцка идентификация на Фенер означава, че в историята вече сме виждали примери на антиславянски настроения и действия и затова няма да се учудим, ако ги видим отново.

Печкият патриаршески манастир

Охридската архиепископия през 1020 г.

Циничен възглед върху собствената си история имат официалните историци на Фенер, които ни убеждават, че бедите, сполетели историческата катедра на апостолите по турско време и изобилната помощ на московските царе са били достатъчна и уважителна причина да се отстъпи и по-точно да се даде под аренда Киевската митрополия на Москва.

Според тази версия на собствената си история, появила се в самия Фенер, от морална гледна точка е било абсолютно нормално да се осигури на Москва «нарушение на каноните» при условие, че тя е имала парични средства за това! Има ли нещо по-неубедително от това? Може ли нещо друго да ни покаже по-ясно липсата на какъвто и да е срам и морален стандарт в днешен Фенер, мъглата, която цари там? Едва ли. При това Фенер се държи именно като «единствен адрес» в световното Православие днес, когато става дума за «мрежови», т.е. глобални структури. Възможно е, че става дума не за Вселенска, а за «Глобалистка патриаршия». Причините за тази симбиоза са многоаспектни. Както и първият Рим, Вторият е решил да преобразува първенството по чест в първенство по власт: но оправдание за това никой не би могъл да намери нито в същността на Православната Църква (чиято съборност се съпротивлява на всяко вкостеняване на «папизма» в нея), нито в каноните, произтичащи от тази съборна същност. Затова властта, която Фенер черпи от глобалните центрове на влияние, е «заимствана», т.е. такава, която ви се дава срещу определено заплащане. И как се заплаща тази власт – вече виждаме в Украйна. Тя се заплаща със страданията на истинската Църква Христова.

Разбира се, ние не трябва да забравяме, че една огромна част от същинското паство на Фенер се

състои от богатата гръцка емиграция, особено от нейната плутокрация, която се е интегрирала напълно във всички западни проекти. От епохата на Просвещението и масонството, та до «новия световен ред» всевъзможните корабопритежатели и търговци, «православни» благотворители и спонсори на Фенер участват, както се е изразил свеети Юстин Попович, в «Европа без Христа, в една арианска цивилизация». Ето защо тази симбиоза между НАТО и Православието може да доведе само до разрушение: както за нас, подложените на нападение, така и за самия Фенер.

Богословието на Фенер вече изцяло се е превърнало в някаква идеология, в която всяка от социалните програми на «Новия световен ред» намира своето «богословско» обосноваване и оправдание. Дали това ще е изменчивото отношение към джендъра и джендърната идентичност, или сложните проблеми на американската социална политика, или лансирането на «зеления Патриарх», Фенер винаги се е оказвал на една линия с «дълбоката държава». Съзнателно и гордо. Следователно, фактът, че Фенер е идеологическо поделение на Държавния департамент на САЩ, оскърбява в по-голяма степен хората, които Фенер е обучил в нашите поместни Църкви, отколкото гръцките митрополити, подреждащи своите изявления и своето «богословие» в съответствие с текущия идеологически и политически курс, изхождащ от Вашингтон.

Как тогава да се отнасяме към Фенер днес? Трябва ли да виждаме в него древна патриаршия, една всегръцка институция или офис за унищожаване на Православната Църква под прекия контрол на Държавния департамент?

Йоан Златоуст.
Книжна миниатюра, Гърция, XVII в.

Фотий I, Патриарх Константинополски

Днес за Фенер говорят делата му. Понастоящем той действа изключително като офис на

Държавния департамент, той реализира този дневен ред в гръцките Църкви благодарение на авторитета си на всегръцка институция и маскира всичко това под формата на една древна патриаршия. И в това е цялата истина. Когато самият Патриарх Вартоломей и неговите последователи се откажат от това поведение и ни убедят в това, че те преди всичко са пазители на Православието, свидетели на страданията и възкресението на Христос, достойни наследници на свети Йоан Златоуст, свети Фотий Константинополски или ако не друго, то поне на великите патриарси от миналото – те ще намерят в наше лице братя, ще ни намерят такива, каквито са ни оставили, когато са поели по пътя, по който вървят днес.

Източник: https://mospat.ru/bg/authors-analytics/88130/